

Cesty ke správnému rozhodování ve všeobecné interně, nefrologii a revmatologii

Pavel Havránek

Interní oddělení Nemocnice České Budějovice

V článku je prezentován přístup Choosing wisely (CHW) k vybraným problémům interní medicíny, jak ho zpracovaly odborné společnosti v USA, Velké Británii, Kanadě, Austrálii a v Německé spolkové republice. Detailněji se věnuje otázkám a postupům ve specializovaných oborech nefrologie a revmatologie. Jsou uvedena negativní, ale i některá pozitivní doporučení, jak na ně přístup CHW pohlíží.

Klíčová slova: screening, prostatický specifický antigen, multivitaminy, nootropika, antipsychotika, antidepressiva, autoantikétilátky, Lymeská nemoc, kolchicin, glukokortikoidy, „low back pain“, densitometrie, selhání ledvin, proteinurie, bakteriurie.

Ways to make the right decisions in internal medicine and some specialized fields

The article presents the Choosing wisely (CHW) approach to selected problems of internal medicine, as developed by professional societies in the USA, Great Britain, Canada, Australia and the Federal Republic of Germany. It deals in more detail with issues and procedures in specialized fields of nephrology and rheumatology. There are negative, but also some positive recommendations on how the CHW approach views them.

Key words: screening, prostate specific antigen, multivitamins, nootropics, antipsychotics, antidepressants, autoantibodies, Lyme disease, colchicine, glucocorticoids, low back pain, densitometry, renal failure, proteinuria, bacteriuria.

Úvod

V rámci interní medicíny i jednotlivých specializovaných oborů je kritický pohled na nedostatečnou či častěji nadměrnou péči o pacienta hodně diskutovaným problémem. Výsledek léčby bývá skutečně dobrý tehdy, když je dobře zvolená indikace vyšetření i terapeutický plán. V USA jde o 50 odborných společností, které se vyjadřují především k situacím, kdy je navrhované vyšetření či terapeutický postup pro nemocného zbytečný nebo škodlivý. Jednotlivé společnosti sestavily a aktualizují tzv. Top-five lists, uvádějící ta zásadní negativní doporučení v každém oboru. Podobná národní doporučení, ze kterých tento článek čerpal, existují i v Kanadě, Austrálii a na Novém Zélandu. Německá internistická společnost ve svých inovovaných materiálech Klug entscheiden jmenuje i pozitivní doporučení, tedy postupy, které jsou využívány málo nebo nedokonale, přestože nemocným prokazatelně prospívají. V níže

uvedeném výběru z oblasti všeobecné medicíny i dvou specializací jsou citována i takto formulovaná doporučení.

Přestože máme řadu doporučení odborných společností ve formě guidelines, dojde často k tomu, že se v obsáhlém textu ztratí to důležité. Čtenář je zahlcen řadou tabulek a údajů, kde se objeví i doporučení neurčitá či dvojznačná a nepřehledná. Internisté i další odborníci žijí ve světě, který požaduje udělat vše, co je možné. Negativní doporučení bývají odsunuta do pozadí už od studia na lékařské fakultě. Projekt CHW oslovuje i pacienty, snaží se jim vysvětlit, že nadměrná péče pro ně není vždy optimální a že jejich lékař může mít pravdu, když v dané situaci neudělá nic. I v citovaných doporučeních jde o konsenzus národních odborných společností, postavený na důkladném vědeckém zkoumání. Jednotlivé formulace jsou založeny vždy na několika adekvátních klinických studiích, zhodnocených oborovými komisemi ve výše uvedených státech.